Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- **Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 tot vaststelling van de tarieven van het loodsgeld, de loodsvergoedingen voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren en andere kosten**
- **Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 tot invoering van een volumekorting op het loodsgeld voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren**
- **Principiële goedkeuring**

Samenvatting

Voorliggende nota bevat twee samenhangende, doch juridisch afzonderlijke ontwerpbesluiten met betrekking tot de ontvangsten uit loodsgelden, met name:.

1. een wijzigingsbesluit inzake de loodsgeldtarieven en loodsvergoedingen en
2. een wijzigingsbesluit inzake het systeem van volumekorting.

De kosten van de beloodsing namen de voorbije jaren structureel toe, terwijl de ontvangsten onvoldoende meegroeiden, hetgeen leidt tot een structureel budgettair tekort.

Teneinde dit tekort te remediëren, wordt een tweedelig maatregelenpakket voorgesteld:

- een eenmalige tariefverhoging met 8%;
- een aanpassing aan het volumekortingssysteem, met invoering van een jaarlijkse indexering van de omzetklassen en een correctie van de omzetklassen ter compensatie van de niet-indexering van deze omzetklassen sinds de invoering in 2016.

De voorgestelde maatregelen beogen de ontvangsten uit loodsgelden en volumekortingen opnieuw beter af te stemmen op de onderliggende kostenontwikkeling'

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De ontwerpbesluiten ressorteren onder het beleidsveld Waterinfrastructuur en -beleid.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het advies van Inspectie van Financiën werd verleend op 30 juni 2026 met referentie FV/2026002551.

De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 15 juli 2026.

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken werd verkregen op 15 juli 2026. De geformuleerde wetgevingstechnische en taalkundige opmerkingen werden verwerkt in het ontwerp van besluit en de nota aan de Vlaamse Regering.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De DAB Loodswezen en het Nederlands Loodswezen, regio Scheldemonden, werken in een samenwerkingsverband voor de beloodsing van de scheepvaart van en naar de Vlaamse Scheldehavens (hierna: Scheldevaart).

De Vlaamse minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken is, krachtens artikel 24 van de Bijlage bij het Verdrag van 11 januari 1995 tussen het Koninkrijk België, het Vlaamse Gewest en het Koninkrijk der Nederlanden, tot herziening van het Reglement ter uitvoering van Artikel IX van het Tractaat van 19 april 1839 en van hoofdstuk II, afdelingen 1 en 2, van het Tractaat van 5 november 1842, zoals gewijzigd, voor wat betreft het loodswezen en het gemeenschappelijk toezicht daarop (hierna: Scheldereglement), bevoegd om de loodsgeldtarieven, de loodsvergoedingen en de maatstaven daarvoor vast te stellen, alsmede de regels voor de toepassing ervan.

De loodsgelden vormen de belangrijkste inkomstenstroom voor de DAB Loodswezen en het Nederlands Loodswezen, regio Scheldemonden. De tarieven zijn vastgelegd in het BVR Loodsgelden van 15 juli 2016 en worden jaarlijks geïndexeerd. Behoudens de jaarlijkse indexering werd sinds 2016 geen bijkomende verhoging van de loodsgelden doorgevoerd.

Op de loodsgelden is een systeem van volumekortingen van toepassing. Dit systeem kent hogere kortingen toe aan klanten naarmate hun jaarlijkse omzet in het kader van de loodsgelden hoger ligt. Het systeem van kortingen werd reeds voor 2016 opgezet om frequente aanlopen te belonen en de aantrekkelijkheid van onze Vlaamse havens te ondersteunen, in lijn met praktijken in omliggende landen.

Voor de organisatie van deze dienstverlening te realiseren is een permanente inzet van personeel en middelen vereist. De kosten hiervoor situering zich voornamelijk op het vlak van personeelskosten, operationele inzet, onderhoud en leasing van schepen en algemene vervoerskosten.
Sinds de ingebruikname van nieuwe beloodsingsmiddelen in 2012 en het niet realiseren van destijds voorziene tariefevolutie is de dienstverlening van DAB Loodswezen en het Nederlandse Loodswezen, regio Scheldemonden, structureel niet kostendekkend.

In 2011 werd voorzien om de loodsgeldtarieven in de periode 2012-2015 jaarlijks met 3% te verhogen (in totaal 12%), om onder meer de bijkomende kosten van deze nieuwe beloodsingsmiddelen op te vangen. Deze voorziene tariefevolutie werd echter niet gerealiseerd. Sindsdien werd enkel in 2016 een eenmalige tariefverhoging van 4% doorgevoerd. Sinds 2016 worden de loodsgeldtarieven jaarlijks geïndexeerd overeenkomstig de evolutie van de consumptieprijsindex.

Hierdoor is een structureel verschil ontstaan tussen de evolutie van de kosten en de evolutie van de ontvangsten uit loodsgelden, dat tot op heden doorwerkt in de financiële resultaten van de DAB Loodswezen.

DAB Loodswezen krijgt jaarlijks een dotatie ter dekking van het exploitatietekort. Het Nederlands Loodswezen, regio Scheldemonden, verkrijgt een bijpassing voor de niet-kostendekkendheid van zijn dienstverlening voor de Scheldevaart op basis van een systeem van “voorcalculatie”, zoals opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst van 2016.

B. PROBLEEMSTELLING

De kosten voor de beloodsing stijgen jaar na jaar. Deze kostenstijging (gemiddeld ongeveer 6% per jaar) is structureel, gelet op de inflatie, de hogere personeels- en onderhoudskosten, leasingkosten, noodzakelijke investeringen, enz …).

De voorbije jaren zijn er verschillende optimalisaties doorgevoerd binnen DAB Loodswezen en binnen het samenwerkingsverband met het Nederlands Loodswezen, regio Scheldemonden, waardoor de ruimte om de uitgaven verder substantieel te verlagen, zonder impact op de veiligheid en continuïteit van de dienstverlening, beperkt is.

Daarnaast leidt het huidige systeem van de volumekortingen tot een jaarlijks stijgend kortingsbedrag. Door de niet-indexering van de omzetklassen voor de toekenning van de volumekortingen evolueren klanten bij elke indexering van de loodsgelden automatisch naar hogere kortingspercentages bij een gelijkblijvend aantal aanlopen. Hierdoor genieten zij van hogere kortingen zonder extra trafiek, hetgeen niet in lijn ligt met de initiële doelstelling van het systeem van de volumekortingen.

De impact op de volumekortingen wordt bijkomend versterkt door de toenemende schaalvergroting binnen de rederijen. Door fusies en samenwerkingsverbanden wordt de omzet vaker gebundeld, waardoor klanten in hogere kortingsklassen terechtkomen. Ook dit leidt tot een hogere korting zonder een stijging van het aantal aanlopen.

Dit heeft de afgelopen jaren geleid tot de opbouw van een structureel jaarlijks tekort van ongeveer 11,4 miljoen euro, als gevolg van zowel de structurele kostenstijging als de toenemende impact van het huidige volumekortingssysteem

C. VOORSTEL

Teneinde de bovenstaande budgettaire problematiek te remediëren, worden 2 maatregelen voorgesteld:

1. Eénmalige tariefverhoging van de loodsgelden met 8%

Een éénmalige verhoging van de loodsgeldtarieven met 8% wordt voorgesteld, los van de jaarlijkse automatische indexering. Dit betreft de eerste stijging van de loodsgelden sinds 2016, bovenop de automatische indexering op basis van de consumptieprijsindex.

Deze tariefverhoging leidt tot bijkomende ontvangsten van ongeveer 8 mio euro op jaarbasis voor DAB Loodswezen en tot een vermindering met ongeveer 3 miljoen euro van het bij te passen tekort van het Nederlands Loodswezen, regio Scheldemonden, in 2027, zoals zal worden meegenomen in de opmaak van het jaarlijkse tariefmutatievoorstel voor 2027.

Uit de beschikbare gegevens blijkt dat ook in de ons omringende landen de voorbije jaren belangrijke tariefaanpassingen werden doorgevoerd om de stijgende kosten van de loodsdiensten op te vangen. Hoewel de beschikbare cijfers beperkt zijn, wijzen zij erop dat de voorgestelde tariefaanpassingen in Vlaanderen aansluiten bij een ruimere internationale evolutie. De voorgestelde tariefcorrectie van 8% moet dan ook worden beschouwd als een gedeeltelijke inhaalbeweging van een historisch opgebouwde achterstand in de tariefevolutie. De voorgestelde tariefcorrectie blijft bovendien lager dan de cumulatieve tariefevolutie die oorspronkelijk was voorzien in de periode 2012-2015.

Daarbij dient eveneens rekening te worden gehouden met het feit dat gebruikers van de Vlaamse havens gedurende meerdere jaren konden genieten van relatief gematigde loodsgeldtarieven, in combinatie met een volumekortingssysteem dat steeds hogere kortingen genereerde. De voorgestelde hervorming van zowel de tarieven als de volumekorting beoogt beide systemen opnieuw beter af te stemmen op de onderliggende kostenontwikkeling.

1. Indexering van de omzetklassen bij de berekening van de volumekorting

Er wordt voorgesteld een bepaling toe te voegen aan het Volumekortingsbesluit waardoor de omzetklassen voor het berekenen van de korting jaarlijks geïndexeerd worden, overeenkomstig aan de indexering van de loodsgeldtarieven. Dit voorkomt dat de jaarlijkse indexering van de loodsgeldtarieven automatisch leidt tot hogere kortingen zonder extra trafiek.

Daarnaast wordt voorgesteld om de omzetklassen zodanig aan te passen zodat de niet-indexering van de omzetklassen in de periode sinds 2016 (cumulatief 31,05%) gedeeltelijk wordt rechtgezet.

Concreet wordt voorgesteld de omzetklassen te verhogen met 50% van de gecumuleerde niet-doorgevoerde indexering sinds 2016 en vervolgens met 50% van de hierboven voorgestelde verhoging van de loodsgeldtarieven. In totaal leidt dit tot een verhoging van de omzetklassen met 20,15%. De budgettaire impact van deze maatregel wordt, bij ongewijzigd trafiekvolume, geraamd op ongeveer 0,95 miljoen euro per jaar.

De doorvoering van bovenstaande maatregelen in het loodsgeldbesluit en het volumekortingsbesluit, wordt eveneens aangegrepen om een beperkt aantal technische wijzigingen/correcties door te voeren aan beide besluiten, zoals toegelicht onder paragraaf D.

D. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

1. Wijzigingsbesluit loodsgelden

Artikel 1
In artikel 1, punt 9°, wordt de definitie van *zomerdiepgang* verder verduidelijkt. Meer bepaald worden deze gegevens eveneens ontleend aan IHS Maritime Sea-Web, analoog aan de gegevens inzake lengte en breedte voor de bepaling van de blokmaatklasse.

Artikel 2
In artikel 3, punt 1°, en punt 4°, worden de geografische posities geactualiseerd.

Artikel 3
In artikel 9 van het besluit wordt de loodsvergoeding aangepast via de jaarlijkse indexatie, aangevuld met een tariefverhoging van 8%.

Artikel 4
In artikel 13 van het besluit worden de loodsvergoedingen aangepast via de jaarlijkse indexatie, aangevuld met een tariefverhoging van 8%.

Artikel 5
In artikel 16 van het besluit wordt de loodsvergoeding aangepast via de jaarlijkse indexatie, aangevuld met een tariefverhoging van 8%.

Artikel 6
De loodsgelden worden verhoogd met 8% vanaf datum van inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit.

2. Wijzigingsbesluit volumekorting

Artikel 1
Daarbij worden in artikel 1 van het volumekortingsbesluit twee nieuwe definities toegevoegd, met name "*gekwalificeerde handtekening" en "omzetklassen".*

Artikel 2
In artikel 4 wordt bij punt 1° en punt 2° de omzetklassen aangepast overeenkomstig het gekozen scenario en de woorden "*per range*" toegevoegd ter verduidelijking.

Artikel 3
Er wordt een nieuw artikel 4/1 ingevoegd dat een jaarlijkse indexatie invoert op basis van de Belgische consumptieprijsindex.

Artikel 4
Er wordt een nieuw artikel 8/1 ingevoegd ter vervanging van de huidige artikelen 9 en 10, die worden opgeheven.

Artikel 5
Dit artikel heft de oorspronkelijke artikelen 9 en 10 op.

Artikel 6
In artikel 12 wordt verwezen naar de artikelen 9 en 10. Dit wordt gewijzigd naar artikel 8/1.

Artikel 7
Artikel 16 wordt aangevuld met een nieuwe alinea die bepaalt dat rederijen fusies of overnames moeten staven aan de hand van officiële documenten.

Artikel 8
De vereisten inzake de inhoud en vorm van de volmacht worden verder verduidelijkt in artikel 17, § 1, punt 4.

Artikel 9
In artikel 17, § 1, 7° wordt de laatste zin geschrapt. Hierdoor wordt verduidelijkt dat het toepasselijke loodsgeldtarief wordt verminderd met het toegekende kortingspercentage.

Artikel 10
De tabel volumekorting in bijlage wordt gewijzigd. Zo wordt de term "omzet" vervangen door "omzetklasse". Bovendien worden de omzetklassen gecorrigeerd om rekening te houden met de niet-doorgevoerde indexeringen sinds 2016.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

E. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

1. Algemeen

Bovenvermelde voorstellen resulteren in:
- een vermindering van het exploitatietekort van de DAB Loodswezen ten bedrage van ongeveer 8,95 miljoen euro door
  - meerontvangsten ten gevolge van de stijging van de loodsgelden met ongeveer 8 miljoen euro per jaar
  - vermindering van de uit te keren volumekortingen met ongeveer 0,95 miljoen euro per jaar
- een vermindering van de bijpassing aan het Nederlands Loodswezen met ongeveer 3 miljoen euro per jaar

Bovenstaande ramingen zijn opgesteld uitgaande van een gelijkblijvend trafiekvolume. De effectieve impact is afhankelijk van de evolutie van de trafiek en externe economische factoren.

2. Advies van de Inspectie van Financiën

Inspectie van Financiën verleende gunstig advies op 30 juni 2026 mits
- onderlinge overeenstemming met Nederland in toepassing van artikel 24 van het Scheldereglement (punt 3.1.1.),
- toevoeging van een bepaling in het ontwerp van BVR m.b.t. de loodsgelden wat betreft de indexering van de bedragen (punt 3.1.2.),
- aanpassing van de bedragen van de ontvangsten en uitgaven in de begroting 2027 van MOW en DAB Vloot, rekening houdend met de geraamde budgettaire impact van de voorstellen (punten 3.2.3. en 3.2.4.).

Onderstaand wordt ingegaan op de voorwaarden zoals opgenomen in het advies:

Het vermelde artikel 24 is via het Verdrag tussen het Vlaams Gewest en het Koninkrijk der Nederlanden inzake de beëindiging van de onderlinge koppeling van de loodsgeldtarieven, ondertekend op 21 december 2005 te Middelburg, gewijzigd: "De Vlaamse minister die de

loodsdienst in zijn bevoegdheid heeft, stelt de loodsgeldtarieven, de loodsvergoedingen en de maatstaven daarvoor vast, alsmede de regels voor de toepassingen daarvan. …"

De opmerking van Inspectie van Financiën, nl. "In toepassing van het Schelderegelement dienen de tarieven voor de beloodsing m.b.t. de Scheldevaart dus vastgesteld te worden in onderlinge overeenstemming met Nederland. Uit het dossier kan niet afgeleid worden of dit effectief gebeurd is." is, gelet op de gewijzigde juridische basis, zonder voorwerp.

In het aan Inspectie van Financiën voorgelegd dossier kon de voorgestelde formulering waarbij de loodsgeldtarieven via de tarieftabellen in bijlagen werd voorzien, aanleiding geven tot mogelijke onduidelijkheid en verwarring, mede gelet op de timing van de jaarlijkse indexering.
Om deze onduidelijkheid weg te werken is onder artikel 6 van het wijzigingsbesluit loodsgelden opgenomen dat de loodsgelden op ogenblik van inwerkingtreding van het wijzigingsbesluit met 8% verhoogd worden. Er worden eveneens geen nieuwe tarieftabellen opgenomen in bijlage bij het wijzigingsbesluit waardoor er geen verwarring optreedt of er kans is op een dubbele verhoging van de tarieven.

De opmaak van de begroting 2027 verloopt in parallel met het goedkeuringsproces van de verhoging van de loodsgelden en de aanpassingen aan de volumekortingen.

Na de goedkeuring van de voorgelegde besluiten zullen de begroting 2027 van DAB Loodswezen en, voor wat betreft de terugbetaling aan het Nederlands Loodswezen, de begroting van het agentschap MDK in overeenstemming worden gebracht met de voorliggende aanpassingen. Hierdoor wordt een begroting in evenwicht voor DAB Loodswezen mogelijk gemaakt en worden de noodzakelijke kredieten voor de terugbetaling aan het Nederlands Loodswezen op het bevoegde begrotingsartikel voorzien.

3. Begrotingsakkoord

De Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, heeft zijn akkoord gegeven op 15 juli 2026.

F. ESR-TOETS

Er is een positieve ESR-impact.

G. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorstel heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

H. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorstel heeft geen impact op het beleid van de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring zullen beide ontwerpbesluiten worden voorgelegd voor advies aan de Raad van State. Rekening houdend met dit advies, in voorkomend geval, de daaruit voortvloeiende aanpassingen, zullen beide ontwerpbesluiten vervolgens ter definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te verlenen aan de bijgaande ontwerpbesluiten tot:
- wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 tot vaststelling van de tarieven van het loodsgeld, de loodsvergoedingen voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren en andere kosten
- wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 tot invoering van een volumekorting op het loodsgeld voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport te gelasten over de voormelde ontwerpen van besluiten van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State.

3° na goedkeuring van de voorgelegde besluiten:
- de begroting 2027 van DAB Loodswezen en, voor wat betreft de terugbetaling aan het Nederlands Loodswezen, de begroting van het agentschap MDK in overeenstemming te brengen met de voorliggende aanpassingen.
- Hierdoor mogelijk te maken dat de begroting voor DAB Loodswezen in evenwicht wordt gebracht
- de noodzakelijke kredieten voor de terugbetaling aan het Nederlands Loodswezen op het bevoegde begrotingsartikel te voorzien.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport

Annick DE RIDDER

BIJLAGEN

- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 tot vaststelling van de tarieven van het loodsgeld, de loodsvergoedingen voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren en andere kosten
- Ontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2016 tot invoering van een volumekorting op het loodsgeld voor loodsverrichtingen in de loodsvaarwateren
- Advies Inspectie Financiën d.d. 30 juni 2026
- Begrotingsakkoord d.d. 15 juli 2026